

Sygn. akt I ACa 1654/16

POSTANOWIENIE

Dnia 12 grudnia 2016 r.

Sąd Apelacyjny w Krakowie I Wydział Cywilny w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Wojciech Kościółek (sprawozdawca)

Sędziowie: SA Paweł Rygiel

SA Sławomir Jamróg

po rozpoznaniu w dniu 12 grudnia 2016 roku w Krakowie

na posiedzeniu niejawnym

skargi Instytutu (...) - Państwowemu Instytutowi (...) w R. o wznowienie postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Krakowie z dnia 20 listopada 2013r. sygn.. akt I A Ca 1487/06 w sprawie z powództwa S. Z., W. Z. i M. G. przeciwko Skarbowi Państwa - Prezydentowi Miasta K. oraz Instytutowi (...) - Państwowemu Instytutowi (...) w R. o ustalenie, uzgodnienie treści księgi wieczystej i wydanie

postanawia:

odrzuć skargę.

SSA Paweł Rygiel SSA Wojciech Kościółek SSA Sławomir Jamróg

Sygn. akt I A Ca 1654/16

UZASADNIENIE

Prawomocnym wyrokiem z dnia 20 listopada 2013 r. Sąd Apelacyjny w Krakowie wydanym w sprawie z powództwa S. Z., W. Z. i M. G. przeciwko Skarbowi Państwa - Prezydentowi Miasta K. oraz Instytutowi (...) - Państwowemu Instytutowi (...) w R. o ustalenie, uzgodnienie treści księgi wieczystej i wydanie po rozpoznaniu apelacji powodów S. Z. i W. Z. od wyroku Sądu Okręgowego w Krakowie z dnia 8 marca 2006 r. sygn. akt I C 2024/03 rozstrzygając sprawę co do jej istoty;

zmienił zaskarżony wyrok w ten sposób, że:

„I. uzgodnił treść księgi wieczystej nr (...) prowadzonej przez Sąd Rejonowy (...)wK.Wydział Ksiąg Wieczystych w ten sposób, że w dziale I – oznaczenie nieruchomości ujawnia podział działki nr (...) na działki nr (...) o pow. 0,9169 ha, (...)o pow. 5,3480 ha, (...)o pow. 1,0661 ha, (...)o pow. 1,4628 ha i (...)o pow. 0,1156 ha zgodnie z planem podziału sporządzonym przez biegłego sądowego w zakresie geodezji mgr inż. M. F. przyjętym do państwowego zasobu geodezyjnego i kartograficznego(...) Ośrodka (...) w K. pod numerem ewidencyjnym (...) w dniu 10 czerwca 2013 r., a następnie odłącza działki nr (...) o pow. 5,3480 ha i (...)o pow. 0,1156 ha z księgi wieczystej nr (...) do nowozałozonej księgi wieczystej, w której w dziale II wpisuje jako właścicieli M. G. PESEL (...) w 1/2 części, W. Z. PESEL (...) w 1/4 części i S. Z. PESEL (...) w 1/4 części;

II. nakazał pozwanym Skarbowi Państwa - Prezydentowi Miasta K. i Instytutowi (...) – Państwowemu Instytutowi (...) w R., by opróżnili z osób i rzeczy reprezentujących ich prawa i wydali powodom M. G., W. Z. i S. Z. nieruchomość położoną w K. – B. składającą się z opisanych w pkt I działek ewidencyjnych (...) o pow. 5,3480 ha i (...)o pow. 0,1156 ha, dla których założona zostanie przez Sąd Rejonowy (...)w K. nowa księga wieczysta.

III. oddalił powództwo w pozostałej części.

Nadto rozliczył koszty procesu oraz koszty sądowe.

W dniu 17 marca 2014 r. pozwany Instytut (...) złożył skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie, zarzucając niewłaściwe zastosowanie trybu prejudycjalnego zgodnie z art. 199(1) k.p.c. i dopuszczenie do zawieszenia postępowania w sprawie przed sądem powszechnym, w warunkach, w których zaskarżone przez powodów orzeczenie Sądu I instancji co do istoty sprawy zapadło przed rozpoczęciem postępowania administracyjnego, zaś fakt cywilnego charakteru sporu stron nie budzi wątpliwości w świetle przepisów nacjonalizacyjnych wywołujących skutki do dzisiaj od chwili ich wydania po II wojnie światowej

Postanowieniem z dnia 25 czerwca 2014r. (sygn.. akt III CSK 143/14) Sąd Najwyższy odmówił przyjęcia skargi kasacyjnej, wskazując w motywach orzeczenia przyczyny dla których zagadnienie poruszone skargą nie odpowiada przesłance określonej przepisem art. 398(9) § 1 i 2 k.p.c.

W dniu 15 listopada 2016r. (data nadania u operatora pocztowego) pozwany Instytut (...) złożył skargę o wznowienie postępowania w opisaney na wstępie sprawie wskazując u jej podstaw treść art. 403 § 2 k.p.c. i na tej podstawie domagał się wznowienia postępowania zakończonego prawomocnym wyrokiem, uchylenia zaskarżonego orzeczenia i zasądzenia od powoda na rzecz pozwanych kosztów postępowania.

W uzasadnieniu skargi wskazał, iż treść rozstrzygnięcia oparł Sąd Apelacyjny na ostatecznej decyzji Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi wskazując, że ostatnia z decyzji została wydana z rażącym naruszeniem prawa, przez wadliwą ocenę stanu prawnego w relacji do stanu faktycznego, a nadto bez podstawy prawnej uprawniającej jej wydanie w trybie administracyjnym, co wynika ze wskazanego orzecznictwa sądowego (tak administracyjnego jak i powszechnego oraz Sądu Najwyższego), a także Trybunału Konstytucyjnego i nie budzi wątpliwości, że zagadnienie poddane w ocenianej sprawie rozstrzygnięciu administracyjnemu jest sprawą cywilną Wskazał jednocześnie, że powyższe okoliczności stanowiły już przedmiot zarzutów pozwanego w sprawie.

Nadto zarzucił, że zaskarżony wyrok jest niemożliwy do wykonania z uwagi na to, że sentencja wskazuje na fikcyjny podział nieruchomości na pięć części bez jednoczesnego wskazania usytuowania poszczególnych działek, co czyni orzeczenie niewykonalnym. Jednocześnie wskazał, że w toku postępowania nie była dokonywana ocena prawidłowości dokonanego podziału nieruchomości. W ocenie skarżącego potwierdzeniem trudności związanych z ustaleniem prawidłowego podziału działki nr.(...) jest opinia sporządzona przez (...) Urząd Wojewódzki w K., w której posiadanie pozwany wszedł w dniu 4 listopada 2016r.

W ocenie skarżącego wskazane wyżej okoliczności faktyczne wykazują, że po uprawomocnieniu się wyroku w niniejszej sprawie wykryty został środek dowodowy, który mógłby mieć wpływ na treść wyroku, a pozwany nie mógł z niego skorzystać w poprzednim postępowaniu.

Sąd Apelacyjny zważył;

wbrew motywom skargi pozwanego Instytutu nie sposób podzielić argumentu, że złożona skarga oparta jest na wskazanej podstawie art. 403 § 2 k.p.c., co prowadzi do wniosku, że jako niedopuszczalna podlega odrzuceniu.

Wyjaśniając powyższe stanowisko należy wskazać, że struktura postępowania ze skargi o wznowienie trzy etapy. Są nimi: badanie dopuszczalności skargi, ocena dopuszczalności wznowienia oraz ponowne merytoryczne rozpoznanie sprawy (por. J. Gudowski (red.), System Prawa Procesowego Cywilnego, t. III..., s. 1139).

Etap badania dopuszczalności skargi o wznowienie postępowania (art. 410 § 1 k.p.c.) jest odpowiednikiem badania dopuszczalności powództwa lub środka zaskarżenia (odwoławczego). Chodzi tu o ocenę kwestii procesowych, warunkujących merytoryczne rozpoznanie skargi o wznowienie postępowania K. Weitz ,J. Gudowski (red.), System Prawa Procesowego Cywilnego, t. III..., s. 1139).

W wypadku skargi o wznowienie szczególną przesłanką, która badana jest na tym etapie, jest oparcie skargi na ustawowej podstawie. Zadanie sądu, który ocenia, czy skarga o wznowienie jest oparta na ustawowej podstawie wznowienia (art. 410 § 1 k.p.c.), polega na tym, że ma on ocenić, czy podana w skardze podstawa jest w ogóle przewidziana w ustawie, i czy powołane przez skarżącego okoliczności faktyczne dadzą się zakwalifikować w sposób abstrakcyjny pod którąkolwiek z podstaw przewidzianych w ustawie, tj. czy wypełniają hipotezę którejkolwiek z norm opisujących ustawowe znamiona podstawy wznowienia. Badając, czy skarga jest oparta na ustawowej podstawie wznowienia, sąd bierze pod uwagę jedynie treść twierdzeń faktycznych zawartych w skardze i nie weryfikuje ich prawdziwości. Zakładając prawdziwość tych twierdzeń sąd sprawdza, czy mógłby dokonać ich subsumcji pod hipotezę którejkolwiek z przewidzianych w ustawie podstaw wznowienia, co wiąże się z istotą rzeczy z koniecznością dokonania wykładni hipotezy norm opisujących ustawowe podstawy wznowienia (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 maja 2016 r. sygn. akt IV CZ 25/16 nie publik.). Stwierdzenie braku relacji normatywnej między podstawą faktyczną skargi a wskazywana podstawą prawną skargi prowadzi do jej odrzucenia stosownie do treści art. 410 § 1 k.p.c. i zamyka na tym etapie postępowanie skargowe. Z taką sytuacją mamy do czynienia w niniejszej sprawie. (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 28 października 1999 r., II UKN 174/99, OSNP 2001, Nr 4, poz. 123, z dnia 15 czerwca 2005 r., IV CZ 50/05, LEX nr 533865, z dnia 15 września 2005 r., II CZ 78/05, LEX nr 453799, z dnia 18 maja 2006 r., IV CZ 36/06, LEX nr 1102676, z dnia 5 lutego 2009 r., I CZ 4/09, niepubl.).

Zgodnie z art. 403 § 2 k.p.c., podstawą wznowienia może być późniejsze wykrycie okoliczności faktycznych lub środków dowodowych, które mogłyby mieć wpływ na wynik sprawy, a z których strona nie mogła skorzystać w poprzednim postępowaniu. Muszą to być okoliczności faktyczne lub środki dowodowe istniejące już w czasie trwania prawomocnie zakończonego postępowania, ale stronie wówczas nieznanymi i tym samym niemożliwymi do wykorzystania przez nią. Zarazem muszą one dotyczyć podstawy faktycznej żądania albo uzasadniać obronę przed żądaniem. Jednocześnie nie uwzględnia się tu okoliczności wynikających już z materiału procesowego, jeżeli zostały one pominięte przez stronę na skutek opieszałości, zaniedbania, zapomnienia lub błędnej oceny potrzeby ich powołania (zob. np. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 listopada 2009 r., III CZ 52/09, niepubl.). W tym kontekście nie sposób dopatrzeć się we wskazanych elementach nowości o jakiej mowa w cytowanym przepisie, skoro kwestia wpływu sposobu oznaczenia nieruchomości na wykonalność orzeczenia nie tyle odnosi się do kwestii faktycznych, co prawnych związanych z relacją żądania pozwu wobec treści wyroku, a następnie możliwości jego wykonania. Z istoty tytułu wykonawczego, który ma stanowić podstawę egzekucji, a więc przymusowego wykonania określonego świadczenia, wynika, że tytuł ten powinien określać rodzaj świadczenia, osobę dłużnika i wierzyciela oraz ewentualnie - gdy tytuł nie podlega niezwłocznemu lub jednorazowemu wykonaniu - czas wymagalności świadczenia, nadto zaś wyraźne sformułowanie obowiązku świadczenia, wyrażające się w słowach stwierdzających, że sąd dane świadczenie "zasądza", "nakazuje" jego wykonanie, "zobowiązuje" do jego wykonania itp. Bez takiego sprecyzowania tytuł nie nadawałby się do wykonania, gdyż rozstrzygnięcie sporu przynajmniej w pewnej części, przekazywałby organowi egzekucyjnemu, co godziłoby w przepis art. 2 k.p.c., w myśl którego sprawy cywilne rozstrzygają sądy (por. np. uzasadnienie uchwały Calej Izby Cywilnej Sądu Najwyższego z dnia 4 grudnia 1957 r., 1 CO 16/57, OSN 1959, nr 1, poz. 1).

Wyjaśnieniu zatem kwestii związanych ze skutecznością prawomocnego orzeczenia, które, co wynika z treści opisanego na wstępie wyroku wszelkie elementy opisane wyżej zostały zachowane nie służy skarga o wznowienie postępowania, a postępowanie klauzulowe. Niezależnie od powyższego powyższe okoliczności wskazane skargą były identyfikowalne dla strony pozwanej w toku postępowania merytorycznie zakończonego prawomocnym wyrokiem (a wcześniej decyzją) i brak jest podstaw dla oceny ich jako nowości w rozumieniu wskazanego przepisu.

Okolicznością faktyczną, która została wykryta później, a więc po tym, jak postępowanie prawomocnie zostało zakończone nie są także opisane w sprawie kwestie natury prawnej, co do opisanej w sprawie relacji przepisów nacjonalizacyjnych względem aktualnie obowiązujących przepisów procesowych i ich wpływu na treść decyzji administracyjnej stanowiącej podstawę zaskarżonego orzeczenia. Sąd powszechny nie jest uprawniony dla dokonywania oceny skutków prawnych nieważnej decyzji administracyjnej, dopóty, dopóki ta ostatnia nie zostanie wyeliminowana z prawnego obrotu w trybie przewidzianym prawem, a z taką sytuacją nie mamy do czynienia w sprawie. Jedyny wyjątek w tym zakresie dopuszcza orzecznictwo sądowe w sytuacji bezwzględnej nieważności decyzji

administracyjnej. Uznanie decyzji administracyjnej za bezskuteczną w obrocie prawnym należy co do zasady do drogi postępowania administracyjnego. Kompetencja sądu cywilnego do orzekania prejudycjalnie, w poddanej jego osądowi sprawie i na potrzeby jej rozstrzygnięcia, o uznaniu decyzji za pozbawioną skuteczności prawnej zachodzi w przypadkach kwalifikujących taką decyzję jako akt nieistniejący (pozorny). (por. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 7 lipca 2005 r. sygn.. IV CK 12/05, w którym stwierdzono także, że „Decyzja administracyjna dotknięta wadami wymienionymi w art. 156 § 1 k.p.a. uzasadniającymi jej nieważność, odnośnie do której stwierdzono jej wydanie z naruszeniem prawa nie jest aktem pozornym lecz istniejącym i funkcjonującym w obrocie prawnym.”). W tym stanie nie ma podstaw dla rozważania w toku niniejszego postępowania zagadnienia dotyczącego skuteczności opisanej decyzji administracyjnej i to bez względu na fakt czy stanowiła ona nowość w rozumieniu wskazanego przepisu. Nie ma bowiem żadnych wątpliwości, że opisana w sprawie decyzja nie jest bezwzględnie nieważna.

Nadto wskazana w motywach skargi okoliczność związana z oceną prawną zdarzeń łączących strony w ramach postępowań sądowego (zakończonego zaskarżonym wyrokiem) i administracyjnego (zakończonego ostateczną decyzją) stanowiła już przedmiot wypowiedzi Sądu Najwyższego w związku ze skargą kasacyjną, co prima facie wyklucza dopuszczalność ich ponownej oceny. Wskazać także należy, że stosowania prawa nie można utożsamiać z okolicznością faktyczną w rozumieniu art. 403 k.p.c., a tym bardziej ze środkiem dowodowym. Stosowanie prawa, obejmujące także dokonywanie jego wykładni, jest przejawem określonego procesu myślowego uprawnionego podmiotu, który to proces może doprowadzić do określonych skutków prawnych, w tym m.in. także do uznania przez sąd związania prejudycjalna decyzją administracyjną.

Takiego skutku prawnego nie można jednak utożsamiać z okolicznością faktyczną w rozumieniu art. 403 § 2 k.p.c., ponieważ są to pojęcia pochodzące z dwóch różnych płaszczyzn (por. postanowienie SN z dnia 6 lipca 2011 r., I CZ 43/11, LEX nr 897930).

Mając to wszystko na uwadze orzekł Sąd Apelacyjny jak w postanowieniu na podstawie wskazanych przepisów.

SSA Paweł Rygiel SSA Wojciech Kościółek SSA Sławomir Jamróg